

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Dolní Podluží 364, okres Děčín

407 55 Dolní Podluží 364

Identifikátor školy: 600 076 521

Termín konání orientační inspekce: 14. – 16. duben 2003

Čj.:	067 49/2003-2084
Signatura:	of7cw129

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Dolní Podluží 364, okres Děčín je od 1. ledna 2003 příspěvkovou organizací zřízenou usnesením zastupitelstva obce Dolní Podluží dne 18. října 2002 pod čj. 100/2002. Do sítě škol byla naposledy zařazena změnou (opravou) Rozhodnutí MŠMT ČR, kterou provedl Školský úřad Děčín dne 30. 8. 1999 pod čj. 29349/1999 s platností od 1. 9. 1999. Sdružuje základní školu s 1. až 9. postupným ročníkem s kapacitou 300 žáků, školní družinu s kapacitou 60 žáků a jídelnu základní školy s kapacitou 300 jídel.

V době konání orientační inspekce plnilo ve škole povinnou školní docházku 224 žáků, z toho 4 žáci cizí národnosti. Ve škole bylo integrováno 8 žáků se specifickými poruchami učení a chování a 1 žák se zrakovým postižením.

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, včetně Úprav a doplňků schválených MŠMT ČR 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22.

Od 4. ročníku je v rámci výuky cizích jazyků vyučován německý jazyk (104 žáků) a anglický jazyk (25 žáků). V rámci zájmového útvaru je pro žáky 8. a 9. ročníku vyučován ruský jazyk.

Na základě ustanovení § 17a zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, byla ke dni 1. září 2001 zřízena rada školy.

Školu navštěvují kromě žáků domovské obce Dolní Podluží žáci spádových obcí Horní Podluží a Jiřetín pod Jedlovou. Z celkového počtu 224 žáků tvoří 68 % žáci do školy dojíždějící.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálního zajištění podmínek výchovy a vzdělávání ve skupině společenskovedních předmětů v 1. – 5. ročníku, přírodovědných předmětů, společenskovedních předmětů a předmětu s výchovným zaměřením v 6. – 9. ročníku základní školy (dále jen ZŠ) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- materiálně-technického zajištění podmínek výchovy a vzdělávání ve výše uvedených skupinách vyučovacích předmětů vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve výše uvedených skupinách vyučovacích předmětů.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Sledovaná výuka *společenskovedních předmětů v 1. – 5. ročníku* byla zajištěna sedmi vyučujícími, z toho pět splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 1. stupni ZŠ, jedna vyučující je kvalifikovaná pro výuku na 2. stupni ZŠ (krátkodobý zástup) a jeden vyučující je nekvalifikovaný. Až na výjimku mají vyučující potřebnou pedagogickou praxi a zkušenost.

Výuku *hudební výchovy a společenskovedních předmětů* (dějepisu a ve třech třídách i českého jazyka) zajišťují v tomto školním roce v 6. – 9. ročníku vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí, v jedné třídě vyučuje český jazyk kvalifikovaná učitelka bez příslušné aprobační.

Výuku *přírodovědných předmětů* v 6. – 9. ročníku zajišťuje celkem 5 učitelů. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku těchto předmětů na 2. stupni základní školy splňují dva učitelé, jeden vyučující je kvalifikovaný pro výuku na 1. stupni, dva jsou nekvalifikovaní. Z celkového týdenního počtu 45 vyučovacích hodin je jen 16 (tj. 35, 6 %) odučeno plně kvalifikovaně.

Na 1. stupni je zřízeno metodické sdružení. Jeho činnost má spíše formální charakter. Na 2. stupni jsou vzhledem k počtu učitelů a rozptylu předmětů ustanoveny jen některé předmětové komise (např. pro vzdělávání v oblasti jazyků). Funkční spolupráce byla zaznamenána mezi učiteli přírodovědných předmětů. Péče o začínajícího nekvalifikovaného učitele je zajištěna formou konzultací, náslechlů a ukázkových hodin, přináší zatím jen menší efekt.

Oblast výchovného poradenství je zastřešena speciálním pedagogem absolvujícím v současné době kvalifikační studium požadované pro funkci výchovného poradce. V souladu s pracovní náplní a ročním plánem činnosti zaměřuje svoji činnost na péči o žáky s výukovými, výchovnými a zdravotními problémy, metodickou a informační oblast a pomoc žákům při volbě dalšího studia či povolání. Podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu, který vychází z dobré analýzy současného stavu (kouření, šikana, vývojové poruchy) a nabízí žákům vedle osvěty i smysluplné využití volného času. O projednávání problémů se zákonnými zástupci jsou vedeny stručné zápisy.

Kontrolní systém pokrývá jak oblast pedagogickou, tak provozní. V souvislosti s přechodem školy do právní subjektivity přenesl ředitel školy většinu kontrolních pravomocí v oblasti pedagogické na svoji zástupkyni. Kontrolní činnost je plánovitá a prokazatelná, se závěry jsou kontrolované osoby seznamovány, přijímána jsou i následná opatření. Rezervy vykazuje jinak četná hospitační činnost v absenci konkrétních cílů a v menší pozornosti věnované formám a metodám práce a sledování prokazatelnosti souladu výuky s osnovami.

V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se učitelé zúčastnili v loňském školním roce 17 akcí, zaměřených převážně na oblast školského managementu a práce s výpočetní technikou. Odborné časopisy pro učitele škola neodebírá.

Kritéria pro určování osobních příplatků a výše odměn jsou přílohou kolektivní smlouvy čj. 3/2003-3, zaměstnancům jsou známa.

Organizační struktura školy vychází z jednoduchého a funkčního schématu, jasně vymezujícímu vztahy podřízenosti. Kvalitně je zpracován organizační řád i pracovní náplně pro jednotlivé pracovníky, kompetence a participace pracovníků, pověřených specifickými úkoly, jsou jednoznačně stanoveny. Školní řád obsahuje i práva žáků. Vnitřní informační systém je plně funkční (porady, nástěnky, bezprostřední kontakt, přehledná evidence didaktických pomůcek), vně se škola prezentuje prostřednictvím kvalitně zpracované výroční zprávy a místního tisku. O průběhu vzdělávání a výchovy jsou zákonní zástupci žáků prokazatelně informováni v žákovských knížkách, na třídních schůzkách a dopisy. V případě hůře prospívajících žáků jsou informováni i o tématech a termínech zkoušení svého dítěte. Zřízena je Rada školy, dobrá je spolupráce se zřizovatelem, místními spolky (Spolek přátel Jiřetína p. J., Český červený kříž D. Podluží). Škola se aktivně zapojuje do činnosti občanského sdružení Život, organizujícího volnočasové aktivity žáků v rámci příhraničních kontaktů.

Personální podmínky výchovy a vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka *společenskovedních předmětů na 1. stupni* probíhá většinou v kmenových, dostatečně prostorných učebnách, které jsou většinou didakticky a esteticky podnětné a funkční. Vybaveny jsou starším žakovským a úložným nábytkem, v některých případech značně poškozeným. Průběžná alespoň částečná inovace není prováděna. Dílčí nedostatky byly zjištěny v drobné údržbě a péči o čistotu učeben, ve vybavení sociálního zázemí žáků hygienickými potřebami, kvalitě malby.

Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že pro účely vzdělávání je využíván i prostor školní družiny, kde je umístěno video, a počítačová učebna (kvalitní zázemí a evidence videotéky a výukových programů).

Vybavení školy učebnicemi a učebními texty různých nakladatelství je dostatečné, umožňuje pestrý výběr a variabilitu. Ve výuce byly využívány i zkopírované doplňující materiály, audiotechnika (gramofon), názorné učební pomůcky a didaktický materiál. Inventář učebních pomůcek byl v minulých letech vzhledem k finančním možnostem modernizován minimálně, avšak i stávající starší vybavení je funkční a umožňuje efektivní využití ve výuce.

Výuka *společenskovedních předmětů českého jazyka a dějepisu na 2. stupni* probíhá v kmenových učebnách. Učebny jsou světlé a poměrně prostorné, v některých třídách jsou žáci proti přímému slunci chráněni textilními závěsy. Prostředí jednotlivých tříd se od sebe příliš neliší, výzdobu tvoří zpravidla květiny na oknech a nástěnky. Z hlediska estetického nepůsobí příliš podnětně starý dosluhující školní nábytek, opotřebovaná, částečně poškozená nebo vyspravovaná podlahová krytina a odřená parkety.

Hudební výchova na 2. stupni se vyučuje jednak v kmenových učebnách, jednak ve školní aule, kde je k dispozici piáno. Ani prostředí auly nepůsobí příznivě na rozvoj estetického citění žáků, neboť jde o prostornou místnost, kde jsou po stranách naskládány židle a zbylý prostor vyplňují čtyři stoly pro stolní tenis. Jedinou výzdobu tvoří portréty skladatelů umístěné na boční zdi.

K výuce se používají ucelené řady učebnic, pro literární výchovu jsou k dispozici alternativní učebnice, pro český jazyk procvičovací materiály (některé si učitelky kopírují), pro dějepis nové školní dějepisné atlasy. Vybavení pomůckami je jen průměrné, k jejich inovaci dochází v omezené míře. V českém jazyce je dostatek starších tabelárních pomůcek, novější jsou poslechové ukázky pro literární výchovu, dostatečný je počet Pravidel českého pravopisu, další jazykové příručky jsou buď zastaralé, nebo jsou jen v omezeném množství. V dějepise je dostatek map, chybí trojrozměrné pomůcky, doprovodná literatura. Zastaralé a zčásti už nevyhovující (např. poslechové skladby na dlouhohrajících deskách) je materiální vybavení pro hudební výchovu. Audiovizuální technika je umístěna v jazykové učebně, k dispozici jsou nové radiomagnetofony a některé výukové programy na PC.

Školní knihovna je umístěna v administrativním centru a není běžně přístupná žákům. Knižní fond se v současné době nedoplňuje, pro společnou mimočítankovou četbu se využívají starší soubory.

Vybavení odborných kabinetů *přírodovědných předmětů pro 2. stupeň školy* poskytuje dostatek byť převážně starších názorných materiálů, přírodnin a pomůcek. Výběr učebnic je promyšlený a směřuje k vytvoření ucelených sad zpracovaných dle vzdělávacího programu Základní škola. Pro výuku chemie a fyziky mají učitelé k dispozici odbornou učebnu, v níž dílčí nedostatek představuje absence rozvodu plynu. Výuka probíhá většinou v kmenových třídách vybavených starým, již značně opotřebovaným nábytkem. Z didaktické techniky je používán

zpětný projektor a video. Vynikající zázemí poskytuje hojně využívaná moderní učebna výpočetní techniky s možností projekce přes velkoplošný televizor. Vedle 7 počítačů v síti s internetovým připojením získaných v rámci projektu Internet do škol (dále jen INDOŠ) ve školním roce 2002/2003 má škola vytvořenou i síť z let 2000/2001 s bohatým softwarovým vybavením (výukové a procvičovací programy, CD ROM encyklopedie). Ke každému programu vypracovala škola jednoduchý a srozumitelný manuál, umožňující použití opravdu každému. Učebna je žákům přístupná i v době mimo vyučování.

Materiálně-technické podmínky výchovy a vzdělávání jsou ve sledovaných oblastech celkově hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE VE SLEDOVANÝCH SKUPINÁCH PŘEDMĚTŮ

Realizace vzdělávacích programů

Výuka probíhala v souladu s učebními plány zvoleného vzdělávacího programu a byla v souladu s učebními osnovami sledovaných předmětů. Nad rámec osnov se v 8. ročníku v českém jazyce vyučovalo učivo o slovesných třídách a vzorech. V rámci vzdělávacího programu se žáci 7., 8. a 9. ročníku vzdělávají rovněž formou volitelných předmětů, jejichž nabídka vychází ze zájmu žáků a možností školy (informatika, seminář ze zeměpisu, domácnost, anglický jazyk). Pestrá je nabídka a organizace zájmových útvarů, převážně vedených pedagogickými pracovníky školy.

Záznamy o práci zájmového útvaru jsou vedeny přehledně, mají velmi dobrou vypovídací hodnotu. Žáci jsou v souladu s právními předpisy za svou práci hodnoceni. Žákům se specifickými poruchami učení je věnována speciální péče i mimo vyučování na 1. i 2. stupni ZŠ. Náprava je vedena vyučujícími, kteří absolvovali v této oblasti speciální vzdělávání.

Sledovaná výuka probíhala v souladu s učebními plány a osnovami.

Povinná dokumentace školy, která se vztahuje k průběhu vzdělávání, je vedena. Některé zápisy v třídních knihách mají nízkou vypovídací hodnotu (čtení, literární výchova, psaní, sloh na 1. stupni, literatura na 2. stupni školy).

Vedená povinná dokumentace školy zachycuje průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných oblastech většinou průkazně.

Pro oblast kontrolní činnosti byly veškeré kompetence delegovány na zástupkyni ředitele školy, která je rovněž statutárním zástupcem ředitele.

Kontrola naplňování učebních plánů a učebních osnov je prováděna plánovitě v rámci hospitační činnosti a kontrolou časového plnění časově tematických plánů učiva. Využíváno je i formy sebekontroly vyučujících vzhledem k časovému průběžnému naplňování plánovaného obsahu učiva. Výsledky kontrolní činnosti jsou analyzovány a přijímaná opatření mají za cíl aktivizovat a motivovat vyučující ke zkvalitnění procesu vzdělávání, metodicky vyučující podpořit a vést. Zejména je tato činnost realizována u nekvalifikovaných nebo začínajících učitelů. Výsledky kontrolní činnosti jsou rovněž východiskem pro personální zajištění a změny v organizaci výchovně-vzdělávacího procesu.

Kontrolní činnost v oblasti plnění učebních plánů a osnov je prováděna plánovitě s dílčími rezervami v kontrole průkaznosti zápisů v třídních knihách.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupinách předmětů

Společenskovědní předměty (český jazyk, vlastivěda, prvouka) v 1. – 5. ročníku

V této skupině předmětů bylo hospitováno v sedmi vyučovacích hodinách, ve všech třídách a u všech třídních učitelů. V jednom případě se jednalo o kvalifikovaný zástup z důvodu čerpání studijního volna vyučující. Kontinuita vzdělávání byla zajištěna.

Bezprostřední příprava na vyučování byla až na výjimku ve všech sledovaných hodinách zřejmá a promyšlená. Její kvalita byla ovlivněna pedagogickou osobností jednotlivých vyučujících, pedagogickou zkušeností a délkou praxe, v jednom případě kvalitu výuky negativně ovlivnila nekvalifikovanost. K dlouhodobému (ročnímu) plánování učiva formou časově tematických plánů využívají vyučující zejména učebnice. V některých specifických složkách jazykového vyučování (literární výchova, čtení) není učivo vzhledem k plnění učebních osnov a zvládnutí základních kompetencí žáka plánováno. Krátkodobá kontinuita vzdělávání byla výběrem obsahu učiva, metod a forem práce zajištěna, z dlouhodobého hlediska je vzhledem k obsahové rozdílnosti učebních osnov a učebnic daného ročníku problematická.

Ve většině sledované výuky jsou žáci průběžně hodnoceni různými formami, četnost, formy a obsah ověřovaného učiva umožňují celkové objektivní hodnocení (klasifikaci) žáka. Širší slovní hodnocení škola nepoužívá. Motivačními prvky vyučování byly mezipředmětové vztahy, rozvíjení ekologického myšlení žáků, akceptace osobní zkušenosti žáků, jejich názorů a postřehů.

Názornost a využívání učebních pomůcek bylo velmi zdařilé a funkční zejména v českém jazyce ve 3. ročníku a prvouce v 2. ročníku. Vzdělávání zrakově postižené žákyně zvolenými metodami a formami práce, užíváním speciálních učebních pomůcek a zajišťováním speciálních vzdělávacích potřeb, včetně příznivého sociálního klimatu a aktivního zapojení žákyně do výuky mělo inkluzivní charakter. Výrazným nedostatkem byla absence práce žáků s žákovskými atlasy v zeměpisně zaměřeném učivu vlastivědy, v názornosti práce s nástěnnou mapou, v nepodnětné práci s učebním textem, v pasivním opisu zápisu z tabule. Většina hodin však zásadu názornosti a možnosti práce s pomůckou a zdroji informací respektovala. Motivující bylo zadávání dobrovolných domácích úkolů, aktivizující žáky k práci s informacemi a jejich zdroji, motivující prvky dramatizace (práce s maňáskem), cíleně sledující rozvoj komunikativních dovedností žáků. Rovněž uplatnění hudebního motivu k literárně náročnému básnickému textu umožnilo žákům hlubší literárně hudební prožitek a snazší pochopení básnických obrazů. Kladem je vedení žáků ke zpěvu i v jiných hodinách než hudební výchovy jako prvku tematické motivace či relaxace. Ukázkové knihy ke společné četbě v čítance či jiném textu byly pro žáky přitažlivé, rovněž tak trvale instalované divadlo, včetně rekvizit a maňásků.

V organizaci hodin, ve volbě metod a forem práce se projevila osobnostní kreativita vyučujících, která měla pozitivní vliv na aktivitu žáků, jejich vnitřní motivaci pro učení se. Kooperativní a činnostně pojaté vyučování s aplikací názorných učebních pomůcek, logickou provázaností jednotlivých činností, dostatkem prostoru pro ověření učiva různými formami, diferenciací úkolů vzhledem k rychlejšímu pracovnímu tempu některých žáků vedly k efektivnímu využití času vyučovací hodiny a tvůrčí pracovní atmosféře, která žákům přinášela uspokojení. Různorodost činností umožnila nenásilnou formou respektovat zásady zdravé psychohygieny výuky. Frontálně řízená výuka s malým podílem samostatné práce žáků a nízkou úrovní okamžité zpětné vazby, absence aplikace pravopisných jevů v písemném projevu, či nejednoznačnost ve vedení vyučovací hodiny bezvýhradně spoléhající na aktivitu

žáků snižovaly efektivnost výuky některých hodin. Písemnosti žáků jsou vyučujícími většinou pravidelně opravovány a hodnoceny, nedostatky byly zjištěny ve vlastivědě.

Zásady správného sezení a psaní byly aplikovány motivující slovní deklamací i praktickou snahou žáků o získání správných návyků. Výraznými pozitivy byly v úvodu hodiny zařazené ověřovací otázky učitelky, rovněž tak zpěv oblíbené písně, možnost vyjádření svého přání do „sluchátka“, sledující jak motivační tak didaktickou stránku vyučování.

Cílený rozvoj slovní zásoby a komunikačních dovedností žáků byl realizován didakticky zaměřenými herními činnostmi, vhodnou formou kladených otázek, v některých hodinách i trpělivostí učitelek k souvislému slovnímu vyjádření žáka. Dílčí nedostatky se týkaly spisovné výslovnosti některých vyučujících, užívání odborných pojmů, formy kladených otázek.

Vzájemná komunikace a interakce je pozitivně ovlivněna tvorbou vlastních třídních pravidel „Třídní dohoda“ ve 3. ročníku. Komunikace v některých hodinách byla vedena partnersky při respektování pravidel, někde převažovala řídicí verbální dominance vyučujících. Některé otázky dané žákům k ověřování učiva nebyly zodpovězeny a vyučující netrval na jejich splnění. Nedůslednost a nepřesnost komunikace vedla částečně k nepochopení či nezájmu některých žáků, k tiché nekázni. Kladem je pozornost věnovaná průpravnému čtení, rozvoji slovní zásoby, aplikaci znalostí žáků z cizího jazyka. Rovněž důležitost věnovaná porozumění textu, práce s textem jako východiskem pro slohový výcvik byly pozitivní momenty hodiny čtení. Větší důslednost si zasluhuje práce s textem z hlediska poznávání literárních žánrů (základů literatury) vzhledem k učebním osnovám.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných společenskovedních předmětech v 1. – 5. ročníku školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Společenskovední předměty (český jazyk, dějepis) a hudební výchova v 6. – 9. ročníku

Pro výuku uvedených předmětů má škola kvalitní personální zázemí. Dějepis, hudební výchova a český jazyk ve třech třídách se vyučuje plně kvalifikovaně, v jedné třídě vyučuje český jazyk kvalifikovaná učitelka bez příslušné aprobace, ale s dlouholetou zkušeností. Hospitace proběhly u všech vyučujících.

V oblasti motivace převažovala motivace vnější. Žáci se v úvodu hodin zpravidla dověděli, jaký je cíl hodiny, popř. jaká bude jejich náplň, v dějepise i v českém jazyce se uplatnily mezipředmětové vztahy (s občanskou výchovou, zeměpisem). V průběhu hodin většinou nechybělo vyhodnocení jednotlivých činností, případně ocenění žákova výkonu, ohodnocení známkou. V literatuře dostali žáci možnost podílet se na hodnocení výkonu spolužáka, v hudební výchově byly motivačně využity hudební dovednosti žáků navštěvujících základní uměleckou školu. Sebehodnocení se v hodinách neobjevilo. V žakovských knížkách i v sešitech mají žáci ze všech předmětů dostatek známek.

Časově tematické plány, ze kterých učitelky vycházely při přípravě na jednotlivé hodiny, jsou zpracovány v souladu s učivem osnov a na celý čtyřletý cyklus. Výjimkou je učivo literární výchovy, kde není především v 8. a 9. ročníku zajištěna kontinuita výuky. Malý prostor je v tematickém plánu vymezen v dějepise v 9. ročníku kapitole osnov „Československo a svět ve 2. polovině 20. století“ a závěrečné systemizací poznatků, v literatuře v 9. ročníku je výuka zaměřena převážně jednostranně na rozvíjení čtenářských schopností a dovedností žáků s menším důrazem na osvojování potřebných základních literárněvědných poznatků. Příprava na vyučování byla promyšlena z hlediska obsahu a cíle, méně z hlediska činností, které by vedly k udržení zájmu a motivace žáků. Náročnější s ohledem na použité pomůcky a realizované činnosti byla příprava hodin hudební výchovy.

Všechny hospitované hodiny měly tradiční stavbu, stěžejní formou výuky byla hromadná práce doplněná výjimečně prací samostatnou. Některé hodiny nebyly proporcionálně vyvážené, jednotlivé činnosti na sebe nenavazovaly a v závěru nezbylo dostatek času na shrnutí a podrobnější zhodnocení. Vyučující nevyužívaly metody práce, které by zvyšovaly podíl aktivního učení (např. práce s informacemi) a vedly k rozvoji klíčových kompetencí žáků jako je spolupráce, organizování a plánování vlastní činnosti apod. Nejlépe promyšlena byla úvodní část hodin věnována opakování učiva (v mluvnici všestrannému jazykovému rozboru, v literatuře systematickému procvičování literárních pojmů). V dějepise byli žáci při opakování vedeni k pochopení širších vztahů a souvislostí a nové učivo vždy navazovalo na probranou látku. V českém jazyce věnují učitelky potřebnou pozornost písemným projevům žáků i jejich práci s vlastní chybou. Při seznámení s novým učivem byl nejčastěji využit, hlavně v dějepise, ale částečně i v literatuře a v hudební výchově, výklad spojený s kladením otázek, který mnohdy ovšem postupně přecházel v monolog učitele. I když byl výklad podáván výstižně, jasně a v logické návaznosti, jeho nepřiměřená délka vedla často k únavě a pasivitě žáků. Odlišně byla vedena jedna hodina hudební výchovy se střídáním činností pěveckých, pohybových i poslechových.

Vyučující většinou respektovaly zvonění, stávalo se však, že stručné zhodnocení hodiny nebo zadání domácího úkolu zasáhlo i do přestávky. V hudební výchově byli žáci vedeni k dodržování hlasové hygieny (správné dýchání, průpravná hlasová cvičení atd.).

Komunikace byla vždy vedena jednostranně mezi učitelem a žákem, vzhledem k absenci kooperativních metod neměli žáci možnost komunikovat navzájem. K souvislému projevu měli příležitost při opakování učiva, v literatuře mohli uplatnit své názory a stanoviska v referátech o vlastní četbě. Vyjadřování vyučujících bylo kultivované a i žáci jsou vedeni ke spisovné mluvě. Pozornost je věnována i písemným formám vyjadřování, pravidelně jsou ve všech třídách zadávány a vyhodnocovány slohové práce. Smysl pro spolupráci a ohleduplnost byl nenásilně rozvíjen v hudební výchově při společných rytmických a pěveckých činnostech.

S výjimkou hudební výchovy chybělo v hodinách širší využití pomůcek. V českém jazyce pracovali žáci s učebnicí, při opakování s kartičkami, v dějepise s atlasy a nástěnnou mapou. V hudební výchově byl využit orffovský instrumentář, obrazový materiál a vlastnoručně vyrobené pomůcky. Didaktická technika byla využita v hodinách hudební výchovy a v jedné hodině literatury.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou v uvedených předmětech hodnoceny celkově jako průměrné.

Přírodovědné předměty (matematika, fyzika, zeměpis, chemie) v 6. – 9. ročníku.

Z důvodu nemoci vyučující nebylo možno sledovat průběh vzdělávání v přírodopisu. Následující zjištění a závěry vycházejí ze studia pedagogické dokumentace, žákovských knížek, sešitů a prací, rozhovorů s učiteli a zejména z přímé hospitační činnosti.

Absence požadované odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku přírodovědných předmětů byla nahrazena odborným zájmem vyučujících pro tyto předměty, zájmem o metodiku jejich výuky a praxí. Negativně se projevila pouze v jednom případě, v kombinaci s absencí pedagogické praxe. Nedostatky zde byly zejména ve stavbě hodin, organizaci a volbě metod a forem práce se žáky.

Výuka probíhá v souladu s učebními osnovami, které mají učitelé v kontextu s používanými učebnicemi rozpracované do časově tematických plánů. Přírodovědný základ je vhodně

rozšiřován v rámci volitelných předmětů (zeměpisná praktika, informatika). Většina hodin byla dobře připravena jak z hlediska skladby, tak pomůcek, pokusů atd.

Velmi dobrou pozornost věnují učitelé materiální podpoře výuky s cílem její maximálně možné názornosti. V hodinách nechyběly demonstrační pokusy, dobrá byla práce s učebními texty i další literaturou, výukovými foliemi na zpětném projektoru, příkladným způsobem jsou využívány výukové a procvičovací programy, CD ROM encyklopedie a internet.

Psychohygieně práce prospívalo přiměřené tempo výuky, časté střídání činností, nepřetahování hodin do přestávek. Zařazení hry či soutěže v závěru hodiny pak vyplňovalo spíše zbývající čas než plnilo funkci relaxační. Při manipulaci s chemikáliemi a provádění pokusů bylo dbáno na bezpečnost žáků.

Ve výuce převažovaly frontální způsoby práce, nicméně většinou byly vhodně prokládané samostatnou a individuální prací s žáky a prací ve dvojicích. Žáci byli i vedeni k vyhledávání a vyhodnocování informací, vyvozování poznatků na základě pozorování pokusů, uvádění praktických příkladů a ke vzájemné pomoci. Výborně bylo ve výuce využíváno mezipředmětových vztahů, místních podmínek, aktuálního dění v regionu, vhodně byly zařazovány ekologické prvky.

Vstupní motivace probíhala často jen sdělením cíle a struktury hodiny, v průběhu hodin se žáky dařilo aktivizovat a motivovat prováděním pokusů, kontextem látky s proběhlými či připravovanými výlety a exkurzemi a předkládáním úloh s možností získání pouze dobré známky. Méně je využíváno pochval. Výsledky vzdělávání jsou průběžně ověřovány ústní i písemnou formou, schopnost aplikovat teoretické poznatky při praktických činnostech pak při průběžně realizovaných laboratorních pracích. Hodnocení práce v hodinách bylo většinou adresné, klasifikace zdůvodněná. Při zkoušení byly hodnoceny především žákovy vědomosti, ne neznalosti.

Vztah učitelů k žákům byl velmi vstřícný. Příznivě je ovlivňován i ochotou učitelů věnovat se žákům i v době mimo vyučování (zájmové kroužky, tematicky zaměřené výlety, exkurze, praktická cvičení v přírodě). Nechybí nabídka doučování a konzultací. Učitelé dbají na vytváření prostoru pro souvislou komunikaci žáků, prostor pro vzájemnou žákovskou komunikaci a diskusi byl jen omezený.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech v 6. – 9. ročníku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Vlastní srovnávací testy ke zjišťování výsledků vzdělávání používá škola v matematice na 2. stupni a v matematice a českém jazyce ve 2. - 5. ročníku. Garantem pro matematické testy ve 4. a 5. ročníku a na 2. stupni je ředitel školy. Testy jsou zadávány vždy po probrání jednotlivých tematických celků a na základě jejich vyhodnocení jsou ke zjištěným nedostatkům přijímána opatření (konzultace s příslušným učitelem, korekce učiva, případně i personální změny, směrem k zaostávajícím žákům zpravidla nabídka individuálního doučování). Pro 1. stupeň garantuje vypracování a zpracování testů zástupkyně ředitele. Vyhodnocení testů a jejich analýza (určení „procenta chybnosti“) umožňuje mj. srovnání výsledků v paralelních třídách a pro žáky neúspěšné znamená individuální přístup v hodinách a možnost doučování.

Škola se snaží snížit procento neúspěšných nebo propadajících žáků. Na základě projednání v pedagogické radě zpracovávají jednotliví vyučující pro tzv. „ohrožené žáky“ individuální plány s uvedením konkrétního učiva, způsobu a termínu prozkoušení. S individuálním plánem jsou prokazatelně seznámeni rodiče žáka.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Školským úřadem Děčín dne 30. 8. 1999 pod čj. 29349/1999 není v souladu se Zřizovací listinou Základní školy Dolní Podluží 364, okres Děčín, vydanou obcí Dolní Podluží dne 18. 10. 2002 pod čj. 100/2002 s účinností od 1. 1. 2003. V dokumentech jsou uvedeny odlišné údaje, týkající se právní formy školy.
- Souběžně s orientační inspekcí proběhla tematická inspekce „Hodnocení realizace projektu PI – Informační gramotnost v rámci státní informační politiky ve vzdělávání“. Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2002/2003 a na webových stránkách ČŠI.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Školským úřadem Děčín dne 30. 8. 1999 pod čj. 29349/1999
2. Zřizovací listina školy vydaná obcí Dolní Podluží dne 18. 10. 2002 pod čj. 11/2002 s účinností od 1. 1. 2003
3. Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2002 – Škol (MŠMT ČR) V 3-01
4. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002 ze dne 31. 8. 2002
5. Časově tematické plány učitelů ve sledovaných předmětech
6. Třídní knihy pro školní rok 2001/2002, 2002/2003
7. Protokoly z laboratorních prací z fyziky a chemie žáků 8. a 9. ročníků
8. Vybrané žákovské knížky, sešity a písemné prověrky žáků ve sledovaných předmětech
9. Písemné práce z matematiky a fyziky v 6. – 9. ročníku.
10. Matematické testy pro 6. - 9. ročník
11. Srovnávací testy z českého jazyka
12. Personální dokumentace - kopie dokladů o vzdělání učitelů vyučujících sledované předměty ve školním roce 2002/2003
13. Osvědčení vyučující chemie o proškolení pro výkon činností v rámci nakládání s nebezpečnými látkami a přípravky dle zákona č. 157/1998 Sb., o chemických látkách ..., v platném znění
14. Roční plán práce výchovného poradce (šk. rok 2002/2003)
15. Minimální preventivní program pro šk. rok 2002/2003
16. Zápisy z jednání výchovného poradce s rodiči
17. Zápisy z pedagogických rad a pracovních porad konaných ve školním roce 2002/2003
18. Školní řád ze dne 31. 8. 2001
19. Řády odborných učeben
20. Režim dne – povinnosti učitelů (k 1. 9. 2000)
21. Koncepce školy (pro celé funkční období)
22. Organizace školního roku 2002/2003
23. Zřizovací listina rady školy čj. 76/2001 ze dne 1. 9. 2001

- 24.Smlouva o spolupráci s Mateřskými školami Dolní Podluží, Horní Podluží, Jiřetín pod Jedlovou
- 25.Klasifikační řád školy
- 26.Rozvrh hodin platný v době konání inspekce
- 27.Roční plán hospitací pro šk. rok 2002/2003
- 28.Hospitační záznamy zástupkyně ředitele školy ze šk. roku 2002/2003
- 29.Přehled kontrolní činnosti na ZŠ (2002/2003)
- 30.Zápisy ze schůzek předmětových komisí na 2. stupni školy konaných ve šk. roce 2002/2003
- 31.Pracovní náplně pedagogických pracovníků pro školní rok 20002/2003-04-18
- 32.Pověření učitelů - správci kabinetů
- 33.Organizační řád čj. 1/2003-1
- 34.Kolektivní smlouva čj. 3/2003-3
- 35.Provozní řád školy platný v době konání inspekce
- 36.Inventární seznamy učebních pomůcek, evidence výukových programů a videotéky
- 37.Záznamy o vedení zájmových útvarů, nápravy specifických poruch učení a řeči ve školním roce 2002/2003
- 38.Dokumentace zdravotně postižených žáků platná pro školní rok 2002/2003
- 39.Individuální vzdělávací plány integrovaných zdravotně postižených žáků
- 40.Dokumentace školy ke sledování záškoláctví žáků
- 41.Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků (2001/2002) na dobu 3 – 4 roků
- 42.Inspekční zpráva čj. O-08-02/9798-07-V ze dne 24. listopadu 1997.

ZÁVĚR

Podmínky výchovy a vzdělávání jsou v dané lokalitě školy částečně ovlivňovány nepříznivou sociodemografickou situací. Dopad slabého sociálního zázemí žáků na výchovu řeší škola adekvátním zajištěním kvalifikovaného a kvalitního výchovného poradenství a systémovými postupy v oblasti prevence negativních výchovných jevů. Škola umožňuje žákům profilaci jejich zájmů v mimoškolních (zájmové útvary) i školních aktivitách (účast v soutěžích, olympiádách), organizuje doučování žáků a nápravu specifických vývojových poruch učení. Personální zajištění na 1. stupni školy je stabilizované s vysokým podílem odborné a pedagogické způsobilosti. Kvalifikovanost na 2. stupni školy je ovlivněna velikostí školy (četností tříd), která neumožňuje zajištění výuky vždy odborně způsobilým vyučujícím. Různorodost pracovního úvazku z hlediska vyučovacích předmětů je pro kvalitní přípravu, zejména nekvalifikovaných pracovníků školy, značně problematická a náročná.

Stávající materiálně-technické vybavení školy bylo ve sledované výuce většinou využíváno, efektivně zejména v oblasti přírodovědných předmětů, na 1. stupni školy a ve vzdělávání žákyně se speciálními vzdělávacími potřebami. Rezervy byly zjištěny v některých hodinách společenskovědních předmětů v didaktické podnětnosti a práci s učebními materiály (informačními zdroji).

Průběh a výsledky vzdělávání byly pozitivně ovlivněny tvůrčím přístupem některých vyučujících, charakteristickým vysokým podílem aktivní práce žáků. V menší míře byla

kvalita vzdělávání negativně ovlivněna nekvalifikovaností (neodborností) nebo absencí pedagogické praxe ve vzdělávání žáků na základní škole.

Vývoj školy:

Pozitivním trendem školy je míra kvalifikovanosti a stabilizace pedagogických pracovníků, zejména na 1. stupni školy. Podporou vzdělávání došlo ke zvýšení kvalifikace pedagogů (ukončení vysokoškolského pedagogického vzdělání dvou pracovníků školy, jeden v době inspekce po úspěšném průběžném studiu před vykonáním státní závěrečné zkoušky, úspěšné studium výchovného poradenství).

V oblasti materiálně-technických podmínek došlo k výraznému zkvalitnění vybavenosti školy výpočetní technikou (projekt Internet do škol) i vybudování další sítě z prostředků zřizovatele.

Pozitivní vývoj byl zaznamenán v oblasti spolupráce školy s rodiči; zřizovatelem byla zřízena rada školy.

Prevence negativních výchovných jevů je prováděna systémově. Pozitivní výchovná opatření (pochvala) jsou průběžně využívána převážně na 1. stupni školy.

Přetrvávajícím nedostatkem souvisejícím částečně s finančními možnostmi školy je drobná údržba a kvalita vybavení učeben žákovským a úložným nábytkem, inovace didaktických pomůcek a vybavení sociálního zařízení žáků.

Od minulé inspekce došlo zejména ke změně právní formy, škola se stala k 1. lednu 2003 příspěvkovou organizací. Jako právní subjekt se v době inspekce vyrovnávala s oblastí ekonomickou a administrativně správní (plánována je nutná rekonstrukce školní jídelny).

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Mgr. Dana Hanzelková	Dana Hanzelková v.r.
Členové týmu:	Marta Dolinská	Marta Dolinská v.r.
	Mgr. Radek Dlouhý	R. Dlouhý v.r.

V Děčíně dne 22. dubna 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. 5. 2003

Razítko

Ředitele školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Podpis
Titul, jméno a příjmení

Mgr. Jiří Fetr, ředitel školy

Fetr v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy-KÚ Ústí n. L.	2003-06-02	067 96/03-2084
Zřizovatel-OÚ D. Podluží	2003-06-02	067 97/03-2084
Rada školy-D. Podluží	2003-06-02	067 98/03-2084

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány